

ПЕРЕДМОВА

У збірнику наукових статей центральною темою є сучасні питання конституціоналістики, у рамках якої автори розглядають актуальні проблеми державотворення та місцевого самоврядування в Україні. Стверджується, що демократична модернізація України включає як трансформацію вищих та центральних і місцевих органів державної влади, так і органів місцевого самоврядування, безпосередньо пов'язаних з територіальними громадами — первинними суб'єктами місцевого самоврядування. На цій ділянці конституційного будівництва в суверенній Україні тривають перманентні спроби знайти оптимальне поєднання зазначених державних та місцевих інтересів через створення ефективного механізму взаємодії органів державної влади, зокрема місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування.

Вчені обґрунтовано доводять, що місцеве самоврядування — це один з найважливіших демократичних інститутів громадянського суспільства, формування якого є необхідною передумовою становлення вітчизняного конституціоналізму. Слід погодитися з висновком, що місцеве самоврядування виявляється універсальним феноменом щодо системи конституціоналізму. Теорія конституціоналізму зумовлює встановлення юридичних засобів та механізмів, які відповідають конституції та використовуються з метою обмеження (самообмеження) державної влади на користь громадянського суспільства, функціонування якого є важливою соціально-правовою передумовою конституціоналізму. Одним із способів обмеження державної влади є функціонування місцевого самоврядування, що ставить межі поширенню державної влади на певні сфери життєдіяльності людини та суспільства. Конституціоналізм як політико-правова система розглядається крізь призму конституційної правосвідомості. Автори роблять переконливі висновки, що важливими складовими цієї системи є свідоме ставлення як окремої особи, так і всього суспільства до Конституції як до Основного Закону держави, суспільна упевненість щодо необхідності та корисності інститутів влади, що будуються за конституційними принципами та дають змогу самостійно захищати свої інтереси, зокрема, через здійснення управління на місцевому рівні. В такому випадку місцеве самоврядування дійсно є «школою демократії», сприяє формуванню конституційної правосвідомості.

Автори досліджують також питання конституційного контролю з позицій універсалізму та вказують, що однією з основних є проблема співвідношення національного і універсального.

У збірнику містяться також статті, які спрямовані на вирішення деяких актуальних питань правового розвитку сучасної України. Безсумнівний інтерес становлять матеріали, в яких подані дослідження предмета виборчого спору. Предмет виборчого спору є одним із найбільш часто використовуваних критеріїв його відмежування від інших видів спорів, в тому числі і публічно-правових, тому справи, пов'язані із виборчим процесом в Україні, мають надзвичайно ве-

лике суспільне значення і є показником рівня демократії країни та ефективності її правової системи.

У збірнику вивчаються також актуальні питання правового регулювання земельних та екологічних відносин. Значний інтерес тут викликає постановка та розгляд питань щодо особливостей набуття права власності на землю в Україні іноземними громадянами, іноземними юридичними особами та іноземними державами; правових засад зонування земель з метою забезпечення їх раціонального використання та підвищення ефективності охорони; розкриття деяких аспектів історичного розвитку та формування інституту прав на чужі земельні ділянки у законодавстві України; розробки та затвердження системи стандартів у сфері природокористування й охорони навколишнього природного середовища тощо.

Автори аналізують актуальні питання розвитку цивільного та господарського права. Практичний і науковий інтерес викликають статті, в яких досліджуються спеціальні підстави припинення договору доручення за цивільним законодавством України, правова природа та зміст деліктних зобов'язань; вивчаються суб'єкти використання й застосування аналогії закону та форми її втілення у цивільному праві України. Розглядається система державного замовлення в різних країнах. Стверджується про необхідність подальшого реформування системи державних замовлень шляхом гармонізації українського законодавства з нормативно-правовими актами інших країн, визначення державних уповноважених органів як суб'єктів контролю у сфері господарювання через їх повноваження та компетенцію.

Вчені досліджують сучасні напрями розвитку адміністративного та фінансового права. Проаналізовані передбачені законодавством України обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу. Шляхом проведення аналізу зарубіжного досвіду регулювання цього питання та з метою ліквідації прогалини вітчизняного законодавства запропонована нова редакція ст. 12 Закону України «Про державну службу». Визначається зміст та спрямованість апеляційного провадження в судовому адміністративному процесі та встановлюється міра і ступінь реалізації такої спрямованості за допомогою відповідних процесуальних дій.

У збірнику автори розглядають найбільш важливі і актуальні питання сьогодення, що повністю відповідає уявленням щодо завдань сучасних наукових досліджень у сфері юриспруденції.

Сергій КИВАЛОВ,

доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН України,
ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»,
голова Комітету Верховної Ради
України з питань правосуддя